

Regional Vækstreddegørelse 2016

De vigtigste konklusioner

NORDJYLLAND I DAG – DEN SOCIOØKONOMISKE RAMME (s. 3)

Regionens indbyggertal stiger beskedent og opretholdes kun af indvandring, mens arbejdsstyrken igen begynder at vokse i de kommende år. Sammen med bedre konjunkturer forventes det at medføre en stigende beskæftigelse, der også medfører en begyndende mangel på arbejdskraft i visse områder. Mht. den økonomiske vækst har regionen haft et mindre efterslæb i årene lige efter krisen toppede, mens det i dag begynder at gå langsomt i den rigtige retning. Nordjydernes erhvervsindkomst er samtidig steget pænt gennem hele perioden.

DE 6 FOKUSOMRÅDER I EVD-STRATEGIEN

Stærke erhvervsklynger (s. 5)

Vækstforum satser på seks erhvervsområder som en del af en indsats for at skabe ny vækst i Nordjylland. Fem ud af de seks prioriterede erhvervsklynger har højere produktivitet end det øvrige nordjyske erhvervsliv. Samtidig er det ovenikøbet de brancher der har øget medarbejderstaben de senere år, som også er de mest produktive.

Vilje til vækst (s. 6-8)

Der har de seneste år været et fald i antallet af vækstvirksomheder. Modsat har de færre virksomheder øget deres betydning i forhold til såvel jobskabelse som værditilvækst. Samtidig har der været en mindre stigning i antallet af potentielle vækstvirksomheder. Der er derfor stort potentiale og udfordring i at få flere virksomheder koblet på vækstsporet. Samme udfordring gælder omkring at få flere til at starte egen virksomhed og samtidig holde en høj overlevelses- og vækststrate.

Kvalificeret arbejdskraft (s. 9)

Nordjylland står over for en udfordring med mangel på visse grupper af faglært arbejdskraft, dels fordi virksomhederne efterspørger det og dels fordi få unge får en erhvervsfaglig uddannelse samtidig med at mange i arbejdsstyrken nærmer sig pensionsalderen. Men også inden for de videregående uddannelser ses en fremtidig mangel på bl.a. specialister.

Smart Region (s. 10)

ITS spiller en central rolle i en Smart Region og i mobilitetsplanlægningen. Nordjylland ligger i front med udvikling, test og implementering af ITS-løsninger. En forudsætning for den Smarte Region er kommunikationsnettene. Men Nordjylland – og specielt yderområderne – halter bag efter resten af Danmark, når det gælder udbredelsen af hurtigt internet.

Turisme og oplevelser (s. 11)

Antallet af overnatninger i Nordjylland er faldet med ca. 500.000 over de seneste par år, en udvikling der har ramt yderområderne særligt hårdt. Der er dog ikke sket et tilsvarende fald i indtægterne fra turisme, hvilket skyldes, at faldet primært er sket inden for turismegrupper med et lavt forbrug, mens der omvendt har været en stigning i grupper med et højt forbrug.

Grøn Region (s. 12)

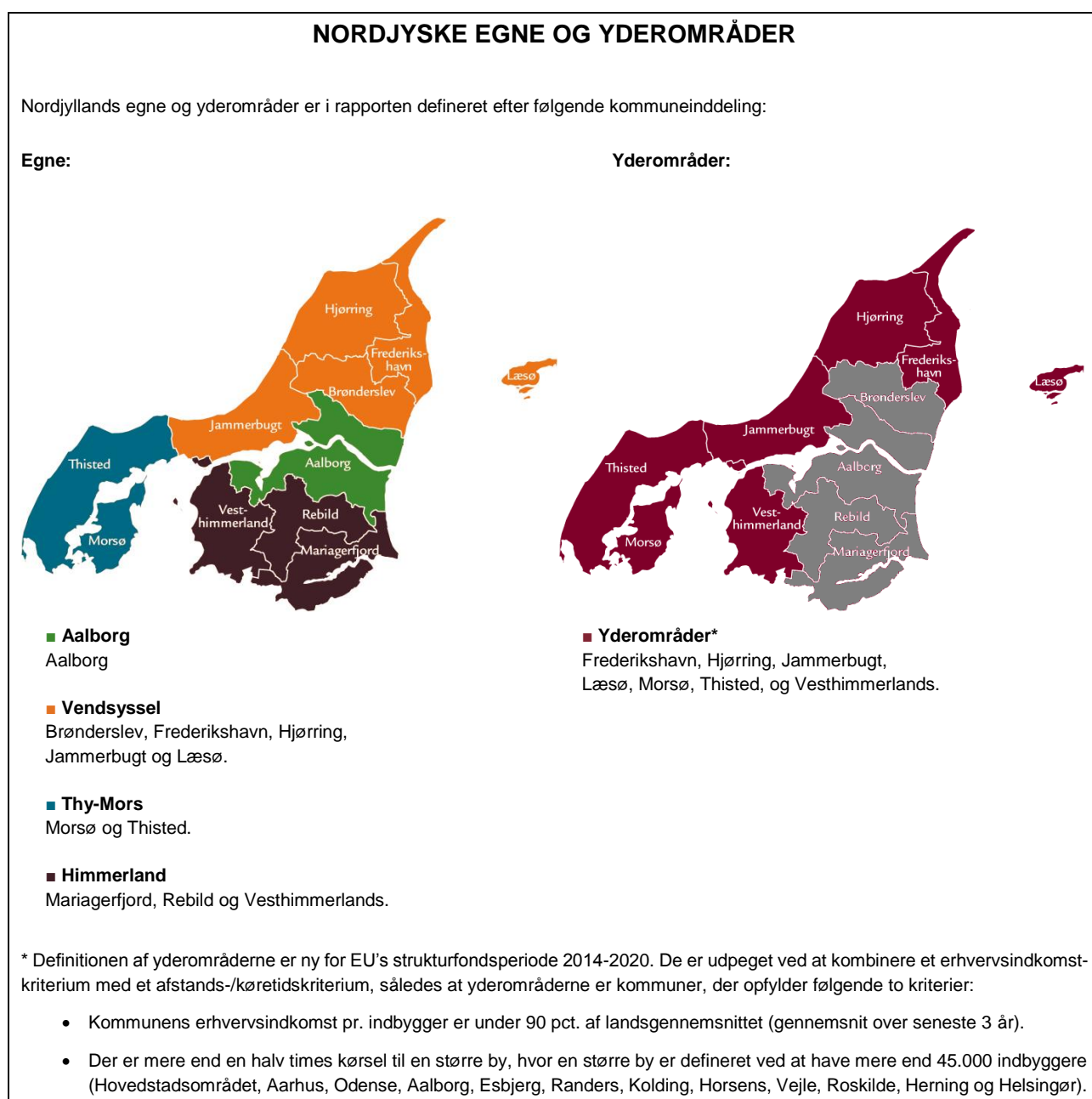
De nordjyske erhverv har flyttet sig i en mere klimavenlig retning og er lykkedes med at effektivisere sit energiforbrug til gavn for regionens CO₂ – udledning. Det er også en følge af at mere og mere af de nordjyske virksomheders energiforbrug stammer fra vedvarende kilder, og at især industrien omstiller sig i en grønnere retning.

Vækstforum Nordjylland har hvert år siden 2008 udgivet den regionale vækstredegørelse, som giver et statistisk og analytisk indblik i regionens aktuelle tilstand og rammerne for vækst og udvikling.

I vækstredegørelsen for 2016 indledes ligesom tidligere år med en analyse af de overordnede socioøkonomiske vilkår, herunder eksempelvis arbejdsstyrke, beskæftigelse og produktivitet.

Som et nyt element vil anden del i dette års reddegørelse herefter stille skarpt på de seks indsats- og fokusområder i Vækstforum Nordjyllands strategi – EVD-strategien. Disse er hver især beskrevet med relevant statistik og med reference til aktuelle analyser og giver et overordnet billede af ”hvor skoen trykker” i forhold til at skabe udvikling inden for fokusområdet. Rapporten præsenterer således de væsentligste udviklingstræk – både i forhold til den overordnede socioøkonomiske ramme og aktuelle tendenser inden for de enkelte fokusområder i Vækstforums EVD-strategi.

Til denne rapport hører et bilag med figurer og kort som har dannet baggrund for resultater og konklusioner.

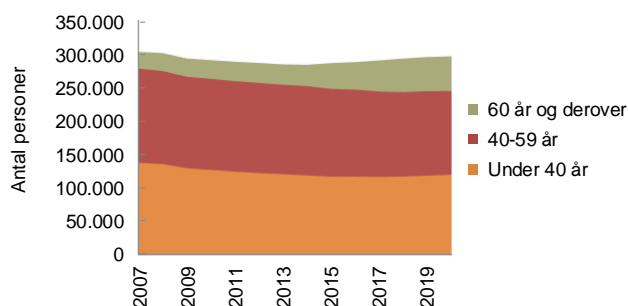
NORDJYLLAND I DAG

Der er 582.632 indbyggere i Nordjylland, hvilket svarer til godt 10 pct. af Danmarks samlede befolkning. Samtidig beskæftiger de nordjyske virksomheder i alt 267.606, mens arbejdsstyrken består af 284.383 personer. Arbejdsløsheden lå i 2014 5,3 pct. mod 5,0 pct. for hele landet, og med 171.670 mio. kr. udgør Nordjylland ca. 9 pct. af landets samlede BNP.

Stigende arbejdsstyrke med flere ældre

Antallet af nordjyder stiger beskedent og opretholdes kun af en voksende indvandring fra især Syrien og Eritrea i de senere år, mens arbejdsstyrken de kommende år igen forventes at vokse.¹ Det skyldes bl.a. de arbejdsmarkedsreformer, som afkorter efterlønsperioden og øger pensionsalderen, hvilket fører til en højere erhvervsdeltagelse for de ældre. Sammen med bedre konjunkturer ventes stigningen i arbejdsstyrken at føre til en fremgang i beskæftigelsen, der i modsætning til resten af landet først kommer i løbet af 2014.

Udvikling i den nordjyske arbejdsstyrke fordelt på alder

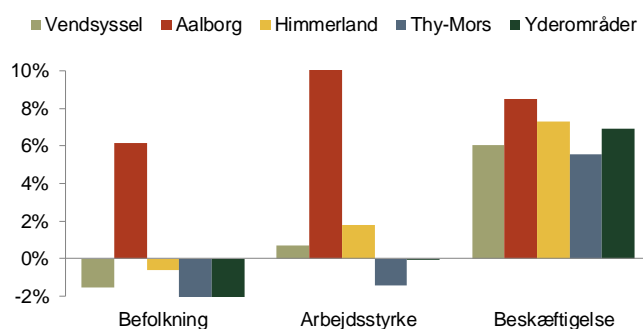

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik
Tal fra og med 2014 er baseret på fremskrivninger

Stadig demografiske udfordringer

Det nordjyske indbyggertal opretholdes udelukkende af en befolkningstilvækst i Aalborg. Det sker samtidig med tilbagegang i de andre egne, hvilket hovedsageligt skyldes fraflytning. Det medfører samtidig en beskeden stigning i arbejdsstyrken uden for Aalborg – endda med et decideret fald i Thy-Mors. Stigningen i beskæftigelsen forventes derimod fordelt over hele regionen. Dette er muligt pga. indpendling og indvandring, som dog ikke kan opveje en begyndende til mangel på arbejdskraft i visse områder, da arbejdsstyrken ikke kan følge med behovet for især faglært arbejdskraft.²

Fremskrivning af befolkning, arbejdsstyrke og beskæftigelse (arbejdssted) fra 2013 til 2020 i de nordjyske egne

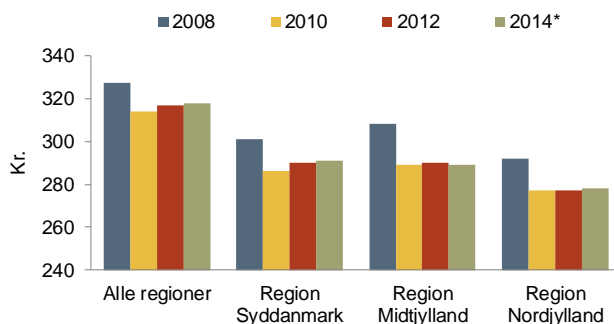

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning

Træg BNP efter krisen, men opadgående tendens

Som det historisk har været tilfældet ligger det nordjyske BNP pr. indbygger et stykke under de øvrige vesterdanske. Ligesom det er tilfældet med Midtjylland kom den nordjyske økonomi ikke rigtig i omdrejninger i årene umiddelbart efter krisens indtog. Til gengæld vender pilen forsigtigt opad i det seneste sikre dataår, 2012, og de foreløbige tal for 2014 tyder på, at den positive udvikling fortsætter. Dog er ingen regioner tilbage på niveauet umiddelbart før krisen.

BNP per indbygger, 2008 til 2014

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmark Statistik

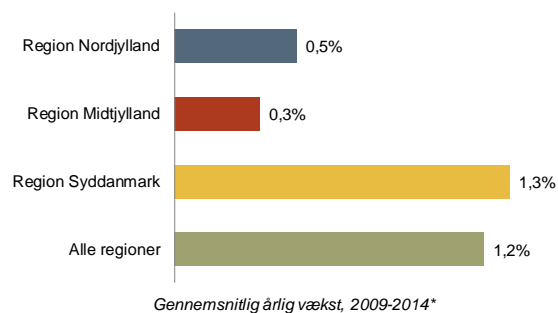
¹ Det voksende antal indvandrere og efterkommere i befolkningen bidrager til arbejdsstyrken med modsatrettede bevægelser: Den generelt stigende befolkning har en positiv effekt på arbejdsstyrken. Men da indvandrere i gennemsnit har en væsentlig lavere erhvervsdeltagelse end personer af dansk oprindelse, har den ændrede oprindelsessammensætning en negativ effekt (relativt set) på arbejdsstyrkeudviklingen.

² Der er i fremskrivningen (2014-tal) ikke taget højde for de seneste års stigende antal flygtninge/indvandrere.

God produktivetsvækst

På lang sigt afhænger vækst i BNP af produktiviteten. Alle regioner er udfordret af en lavere produktivetsvækst i forhold til andre lande.³ Den beskedne udvikling i Nordjyllands BNP i krisens første år hænger sammen en træg produktivitet inden for handel og transport samt i industrivirksomhederne i denne periode. Men på den lange bane er Nordjylland godt med, og selvom produktivetsniveauet stadig er et lille stykke efter resten af landet har produktivetsvæksten set over hele perioden været ganske fornuftig.

Årlig produktivetsudvikling 2009 til 2014

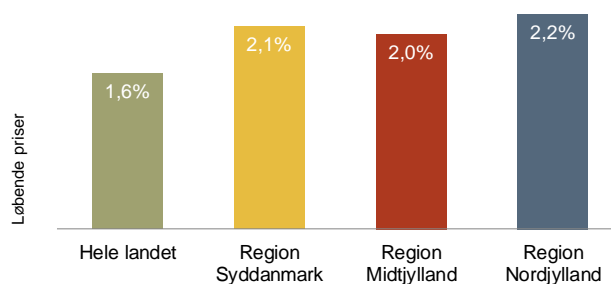

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik
*Tal for 2013 og 2014 er foreløbige

Erhvervsindkomsten stiger pænt

Den gennemsnitlige erhvervsaktive nordjyde har i gennemsnit en erhvervsindkomst på 276.000 kr. Det er 28.000 kr. mindre end på landsplan. Til trods for beløbet er en mindre end i resten af landet, er det steget med over to procent siden 2010 – mere end i landet som helhed. Erhvervsindkomsten opgøres på bopæl og udtrykker derfor ikke helt 1 til 1, hvad der tjenes på regionens arbejdspladser, idet en del er beskæftiget uden for landsdelen. I alt pendler 16.700 personer ud af regionen, mens 14.000 pendler ind.

Udvikling i befolkningens erhvervsindkomst 2010 til 2014

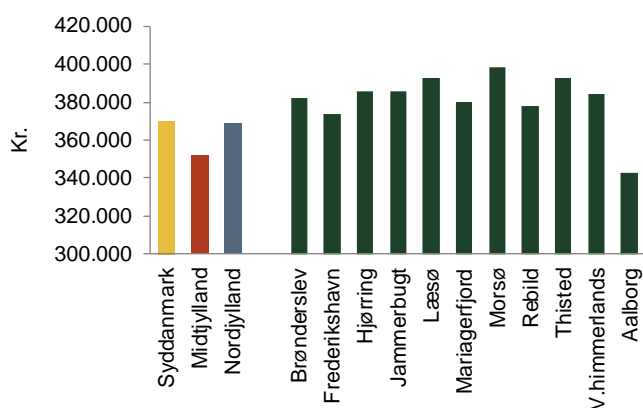

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

Højt rådighedsbeløb i yderkommunerne

Den gennemsnitlige nordjyde på 15 år og derover har en årlig disponibel indkomst på godt 235.000 kr. Det er lidt lavere end landsgennemsnittet på 252.000. Internt i regionen er der ikke de store forskelle bortset fra Rebild, der med næsten 257.000 kr. skiller sig ud. Ser man i stedet på rådighedsbeløbet⁴ – dvs. det der er tilbage når udgifter til bl.a. bolig, børnepasning, forsikringer osv. er fratrukket – ser billedet anderledes ud. Især forskellene i huspriser på tværs af kommuner og regioner gør, at en meget stor del af den disponible indkomst i visse områder går til boligposten.

Rådighedsbeløb for en modelfamilie 2014

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Penge og privatøkonomi

Bruttonationalproduktet (BNP) er den samlede produktion af varer og tjenester fratrukket værdien af de råstoffer, som bliver brugt. Det er et mål for aktivitetsniveauet i økonomien og dermed et indirekte mål for velstand. Angives i faste priser.

Bruttoværditilvækst (BVT) er BNP fratrukket afgifter. Det vil sige produktionens værdi før der bliver tillagt afgifter m.m.

Produktivitet måles som BVT per arbejdstime og udtrykker evnen til at skabe værdi for en given ressource.

Erhvervsindkomst omfatter løn mv. som ansat og overskud af selvstændig virksomhed. Opgøres på bopæl.

Disponibel indkomst er beløbet til forbrug eller opsparing efter skat, AM-bidrag, underholdsbidrag og renteudgifter.

³ Det skyldes især en svag produktivetsudvikling i serviceerhvervene. Ifølge Produktivitetskommissionen skyldes det de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv, mens produktivetsvæksten har været markant højere i de internationale konkurrerende serviceerhverv

⁴ Beregningen har flere begrænsninger: Dels antages, at modelfamilien har samme indkomst uagtet deres bopæl, dels tages ikke højde for friværdi og befordringsfradrag. Beregningen siger altså noget om, hvordan en families rådighedsbeløb vil blive påvirket, hvis familien flyttede fra X kommune til Y kommune, eller på tværs af regioner. Men uden ændringer i lønnen.

NY VÆKST: STÆRKE ERHVERVSKLYNGER

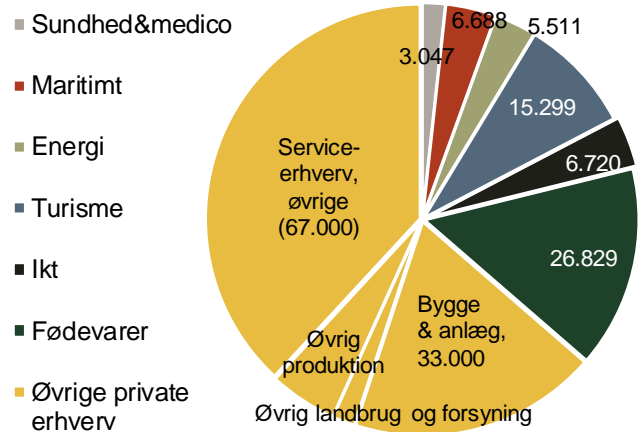
Vækstforum arbejder for at øge vækst og innovation bl.a. ved at fokusere til stærkere erhvervsklynger i de brancher, hvor Nordjylland har nogle særlige styrkepositioner.

Styrkeområder i hele regionen

Som en del af en indsats for stærkere erhvervsklynger, prioriterer Vækstforum seks brancherrelaterede vækst- eller styrkeområder. Tilsammen udgør de seks områder 35 pct. af den nordjyske beskæftigelse i private erhverv.

Halvdelen af de job der findes i erhvervsområderne ligger i yderområdekommuner. Fødevarerfylder meget, især fødevarerindustri. Men også fremstilling af sundheds- og velfærdsløsninger og visse maritime aktiviteter foregår i højere grad i regionens yderområder. Omvendt er der færre ikt-job, især ikt-service og konsulenter.

Erhvervsklyngernes andel af private job, 2014

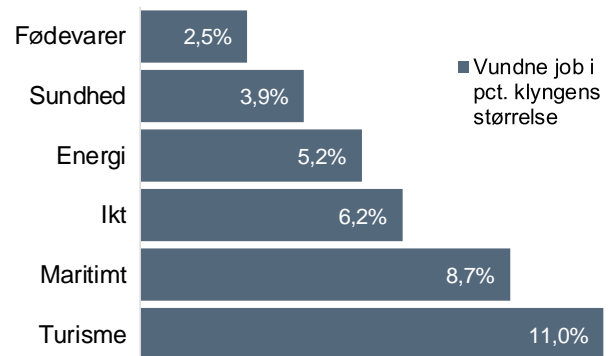
Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning

I alle erhvervsklynger findes vækstbrancher

De seks prioriterede erhvervsklynger består af mange brancher, enten inden for produktion, service eller støtteerhverv. Selv hvis en klynge har fået færre job, er der en bagvedliggende dynamik, hvor nogle af klyngens brancher går frem og andre tilbage. Især maritimt og turisme har fået nye job i forhold til hvor store de er.

Tendensen er, atfølgeerhverv og service vinder frem på bekostning af industri eller primær produktion. På fødevarerområdet er der fx vundet 700 nye job, trods et samlet fald på 1.600. Flest er skabt i agroteknologi og service, mens industrien er gået tilbage- selvom der altså stadig er fødevarerindustrielle brancher med fremgang.

Hvor meget fylder fremgangen i antal job fra 2010 til 2014 i hele erhvervsklyngen:

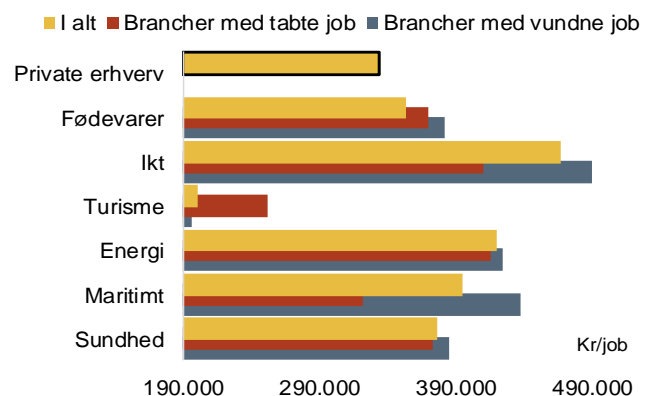
Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning

Erhvervsklyngerne har højere produktivitet

Generelt har de prioriterede erhvervsklynger højere produktivitet end i de samlede private erhverv. En undtagelse er turisme, hvor der er en tendens til at flere beskæftiges i lavproduktive brancher, fx restauration, mens der bliver færre job i de højproduktive brancher. På det maritime område er det udstyrsproduktion og -service, der er mest produktiv, inden for ikt er det service og engroshandel, i fødevarer er det støtteerhverv.

Det er særligt positivt at de brancher i klyngerne der ansætter flere, samtidig er dem der er mest produktive.

Produktivitet 2014 Nordjylland (erhvervsindkomst per job)

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning

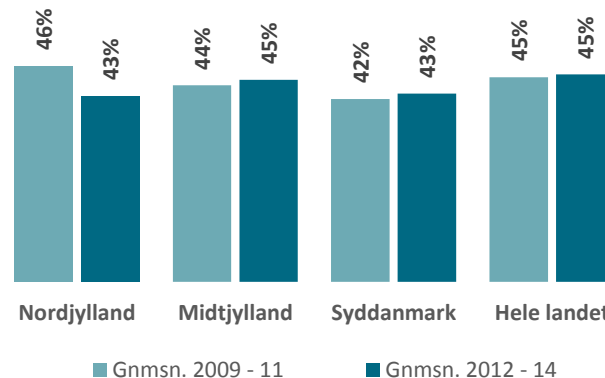
NY VÆKST: VILJE TIL VÆKST

Vilje til vækst handler om at styrke indsatsen for de nordjyske virksomheder – både iværksættere og etablerede virksomheder – der har evnen og viljen til vækst.

Lidt færre innovative nordjyske virksomheder

Andelen af innovative nordjyske virksomheder er faldet de seneste år - fra 46 % i gennemsnit⁵ fra 2009 til 2011 til 43 % i gennemsnit 2012 til 2014. Alle øvrige regioner har oplevet en mindre stigning i samme periode. Det er påfaldende, at specielt andelen af nordjyske virksomheder med produkt- og procesinnovation nu har været faldende over en længere årrække. Der er dog også forsigtige indikationer på, at markedspotentialet for nyudviklede nordjyske produkter samtidig er stigende. I 2014 var Nordjylland således den region med den højeste andel innovative virksomheder som introducerede nyheder på verdensmarkedet.

Andel innovative virksomheder opdelt på regioner - gennemsnit 2009 til 2010, og 2012 til 2014

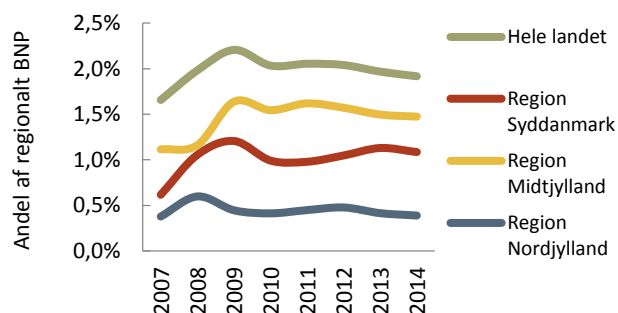

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

... og få investeringer i forskning og udvikling

Virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling er en væsentlig kilde til innovation. Danske virksomheders investeringer i forskning og udvikling udgør godt 2 pct. af BNP og opfylder dermed lige præcis Barcelona-målsætningen. Regionalt varierer udgifterne til forskning og udvikling en del, og Nordjylland er stadig klart den region, der investerer mindst. Samtidig er kun en lille andel direkte beskæftiget med forskning og udvikling.

Virksomhedernes udgifter til forskning og udvikling

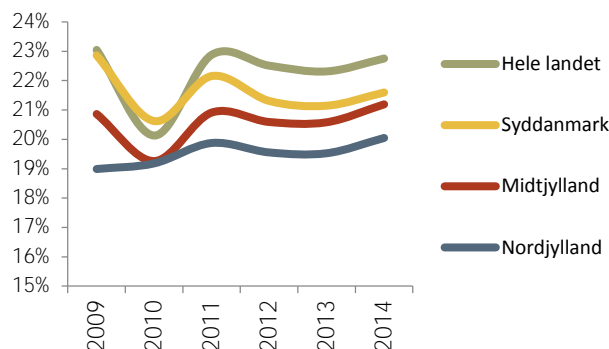

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

Øget internationalisering trods lille efterslæb

Internationalisering styrker erhvervslivets konkurrenceevne og produktivitet. Et anvendt mål for erhvervslivets internationalisering er virksomhedernes handel med udlandet. Her viser det sig at nordjyske virksomheder, trods en stigning de seneste år, har mindre samhandel med udlandet end de øvrige vstdanske regioner. Det er tænkeligt, at den nordjyske erhvervsstruktur med mange små virksomheder, og et næsten fravær af meget store virksomheder, spiller ind.

Andel af regional produktion som eksporteres til udlandet

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

Innovative virksomheder omfatter virksomheder, som har gennemført mindst en af de 4 innovationstyper (produkt, proces, markedsføring, organisation), og har introduceret denne på markedet/ implementeret den i virksomheden. Data er baseret på spørgeskemaundersøgelser, hvilket også gælder data for forskning og udvikling.

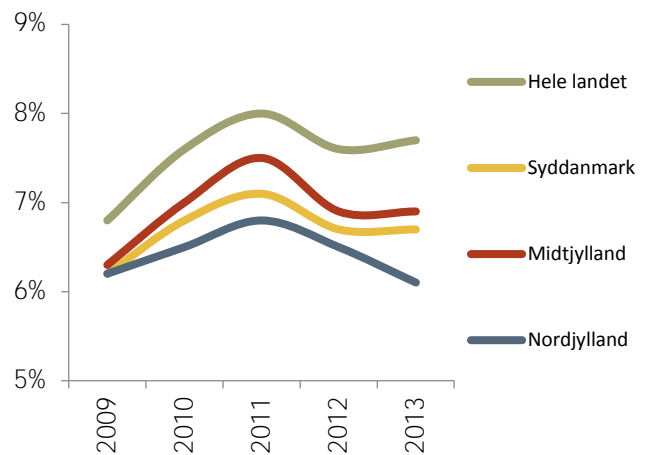
De regionale forskelle skal tolkes med forbehold, da de henføres til hovedsædet, der ofte er placeret i Hovedstaden, hvor andelen af innovative virksomheder og investeringer i forskning og udvikling derfor kan være overvurderet.

⁵ Fordi data er baseret på spørgeskemaundersøgelser anvendes treårige gennemsnit for at justere for årlige udsving.

Relativ få starter ny virksomhed i Nordjylland

Der er relativt set lidt færre der etablerer egen virksomhed i Nordjylland i forhold til andre regioner. Både når der sammenlignes med de øvrige vesterdanske regioner og landsgennemsnittet, er der en historisk gennemgående tendens til at relativt færre starter op i Nordjylland. I 2013 var det således kun 6,1 % af alle nordjyske virksomheder som var etableret samme år, mens det samme år galdt 7,7 % af virksomhederne på landsplan. Dette skyldes sandsynligvis delvist en mindre udbredt iværksætterkultur i regionen. Nyere foreløbige data indikerer dog, at Nordjylland de seneste par år, 2014 og 2015, har fået gang i iværksætteriet.

Andel iværksættere i procent af alle virksomheder

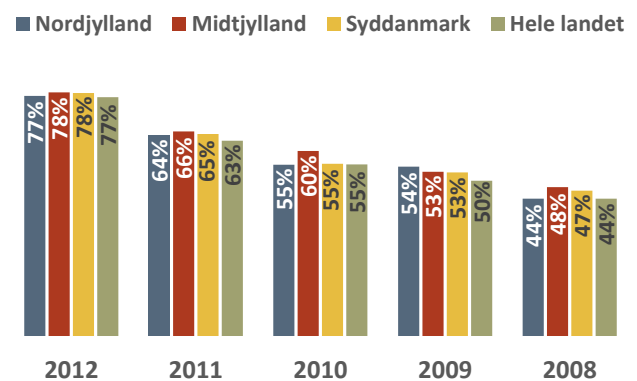

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

... men er dog ikke mere robuste end andre

Det er dog ikke nødvendigvis et mål i sig selv, at mange starter egen virksomhed op. Mere vigtigt er det, at de der etablerer egen virksomhed, dels har de grundlæggende forudsætninger for at klare sig det første stykke tid, dels har et potentiale for vækst. Her viser det sig at nordjyske iværksættere nogenlunde på niveau med de andre regioner når det handler om at overleve de første svære år efter etablering. Således ligger den andel som overlever efter et til fem år tæt på landsgennemsnittet.

Overlevelsesrate 2013, efter region og etableringsår

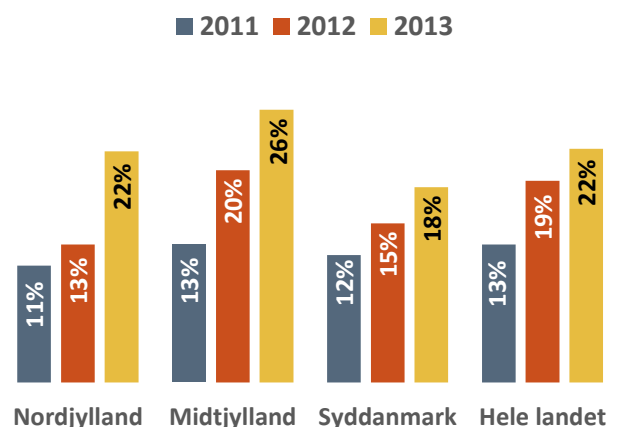

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

... men flere og flere tager vækstspringet

Som det fremgår af figuren til højre har andelen af iværksættere, der udvikler sig til vækstiværksættere traditionelt ligget under landsgennemsnittet. Dog ses en stigning det seneste år (2013) som betyder at Nordjylland når op på siden af de øvrige regioner. I forhold til den opadgående tendens spiller det positivt ind at flere nordjyske iværksættere har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Desuden henter nordjyske virksomheder en meget større andel hjem af lån og kationer gennem Vækstfonden, ift. hvad de udgør af landets samlede værdiskabelse. Endelig er andelen af nordjyske "eksportiværksættere" (med eksport i etableringsåret) også kommet op på niveau med de øvrige regioner.

Andel af iværksættere som udvikler sig til vækstiværksættere 2011 til 2013

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

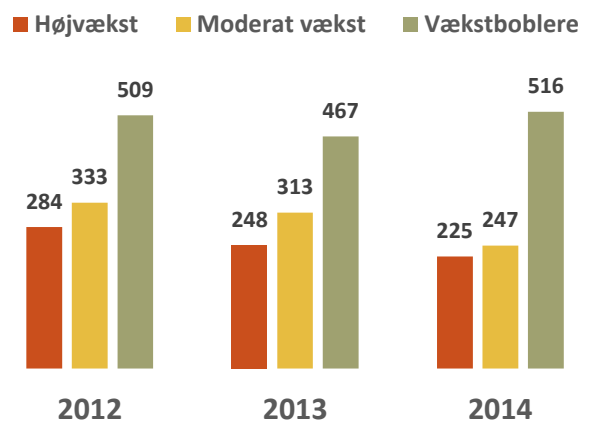
Iværksættere er defineret som virksomheder inden for markedsdækkende erhverv som er etableret det pågældende år.

Vækstiværksættere er nye virksomheder inden for markedsdækkende erhverv, der har 5 eller flere ansatte to år efter deres etablering og en gennemsnitlig årlig vækst på mere end 10 pct. i de følgende 3 år. Andelen af vækstiværksættere beregnes ved at sætte antal vækstiværksættere i forhold til alle virksomheder etableret samme år og som har mindst 5 ansatte ved vækstperiodens start.

Lidt færre virksomheder i det nordjyske vækstlag

Antallet af vækstvirksomheder i Nordjylland er faldet fra 617 virksomheder i 2012 til 472, i 2014, - en tendens som til dels også ses i de øvrige regioner. Regionens yderområder, har oplevet den største tilbagegang, med et fald på 85 vækstvirksomheder over perioden. Antallet af "vækstboblere" er dog steget - specielt det seneste år. Set over hele perioden 2012 til 2014 har væksten i denne gruppe fundet sted i yderområderne med 14 yderligere virksomheder, mens antallet omvendt er faldet med 7 i regionens ikke-yderområder.

Nordjyske virksomheder i vækstlaget, 2012–2014:

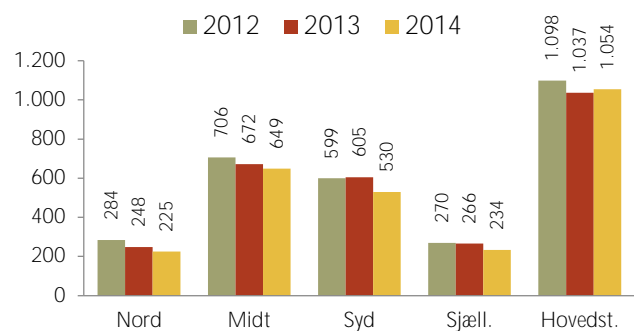

Kilde: Region Nordjylland p.b.a. Danmarks Statistik

... og heraf en relativ lav andel med høj vækst

Tager man udgangspunkt i ovenstående gruppe af virksomheder med høj vækst og sammenligner udviklingen i Nordjylland med resten af landet, er det tydeligt, at også andre regioner har oplevet et fald. Men sættes antallet i forhold til størrelsen af regionernes erhvervsliv generelt, fylder de nordjyske højvækstvirksomheder relativt mindre end de gør i de andre regioner. Den største koncentration findes i Hovedstaden, tæt forfulgt af Midtjylland.

Antal højvækstvirksomheder efter regioner

Kilde: Region Nordjylland p.b.a. Danmarks Statistik

... men til gengæld større job- og værdiskabelse

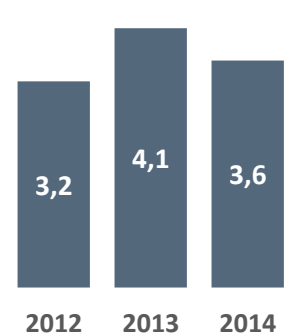
På trods af færre vækstvirksomhederne er deres samlede treårige jobskabelse steget fra 4.422 fuldtidsbeskæftigede i 2012 til 4.861 i 2014. Samtidig er vækstvirksomhedernes samlede stigning i værdiskabelse vokset fra 3,2 mia. kr. til 3,6 mia. kr. over samme periode. Set over hele perioden er der således tale om at vækstvirksomhederne får stigende socioøkonomisk betydning.

Vækstvirksomhedernes jobskabelse 2012–14:

Kilde: Region Nordjylland p.b.a. Danmarks Statistik

Stigning i værditilvækst (mia. kr.) 2012–14:

Kilde: Region Nordjylland p.b.a. Danmarks Statistik

Vækstvirksomheder er internationalt konkurrerende virksomheder med 1 til 250 ansatte med en gennemsnitlig årlig vækst i omsætning på mindst 10 procent per år de seneste tre år.

Virksomheder med høj vækst er vækstvirksomheder med en gennemsnitlig årlig vækst i omsætning på mindst 20 % per år de seneste tre år - mens **virksomheder med moderat vækst** har haft en gennemsnitlig omsætningsvækst på 10-20 % per år de seneste 3 år.

Vækstboblere er internationalt konkurrerende virksomheder med 1 til 250 ansatte og en gennemsnitlig årlig vækst i omsætning på 0 til 10 procent per år de seneste 3 år og er etableret eller ejerskiftet inden for de seneste 10 år. Desuden kræves at virksomheden har betydelige vækstambitioner og har gennemført vækstskabende tiltag (eksempelvis innovation). Antallet af vækstboblere er delvist estimeret på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse.

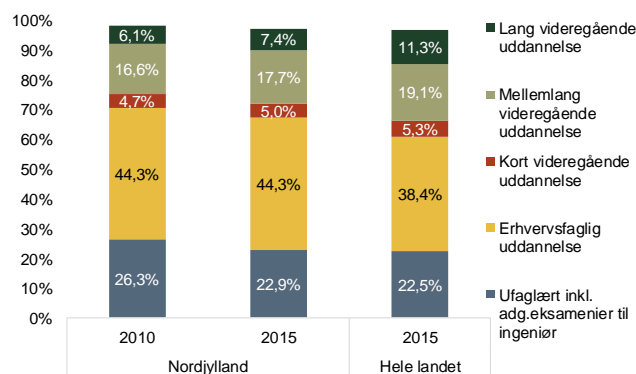
NY VÆKST: KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT

Vækstforum arbejder strategisk for at Nordjylland har en voksende arbejdsstyrke som matcher virksomhedernes behov.

Nordjyderne bliver bedre uddannede

Den nordjyske befolkning bliver bedre uddannet, men hvor flere, i modsætning til resten af landet, har en erhvervsfaglig uddannelse og færre en videregående. Mønstret er tydeligst i yderområder, mens Aalborg har mange højtuddannede. En veluddannet befolkning er ønskværdig, men det vigtigste er, at den del af befolkningen der står til rådighed for arbejdsmarkedet er størst mulig og besidder de kompetencer der er brug for nu og på længere sigt. I figuren ses hvordan arbejdsstyrkens kvalifikationsniveau har ændret sig til flere med en videregående uddannede og færre ufaglærte.

Højest fuldførte uddannelse i den nordjyske arbejdsstyrke

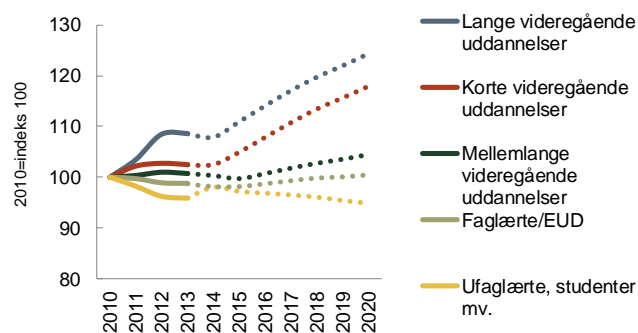
Note: 15-69 årige.

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Danmarks Statistik

Efterspørgslen varierer med uddannelse

Fremskrivninger tyder på, at de nordjyske virksomheder vil fortsætte med at efterspørge faglærte og specielt medarbejdere med en videregående uddannelse. Omvendt ser det ud for de ufaglærte. Det betyder ikke nødvendigvis, at jo højere uddannelse, des bedre. Faktisk har flere regioner en udfordring i at sikre at højtuddannede overhovedet får bragt deres kvalifikationer i spil på arbejdsmarkedet, idet udbuddet stiger støt. Kigges indad i regionen bliver udfordringer med at bringe de højtuddannedes innovative kompetencer i spil særlig stor i Aalborg. For andre uddannelsesgrupper forventes der derimod at opstå underskud – dvs. mangel – i regionen som helhed i nær fremtid:

Efterspørgsel efter arbejdskraft fordelt på uddannelse

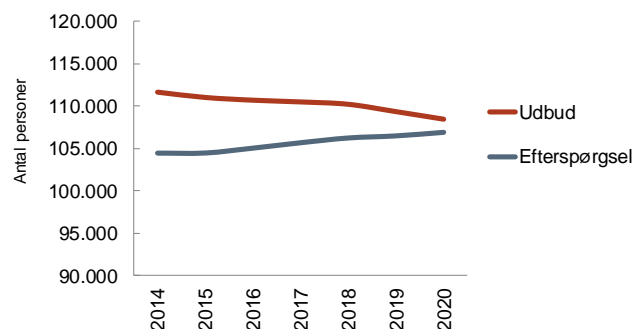
Note: Antal beskæftigede med arbejdssted i Nordjylland

Kilde: Region Nordjylland p.b.a COWI (FremKom 3)

Mangel på specialister og visse grupper af faglærte

Manglen på arbejdskraft omfatter især specifikke grupper af faglærte og visse personer med lange videregående uddannelser. For de videregående uddannelser gælder det især specialister inden for de naturfaglige, tekniske og sundhedsfaglige områder. For de faglærte drejer det sig især om fremstillingserhvervene samt inden for bygge- og anlæg. Figuren viser alle erhvervsuddannelser under ét, og for enkelte faggrupper vil der altså kunne ventes et egentlig underskud allerede om få år. Manglen er størst i de nord- og vestlige de af Nordjylland, hvilket især gælder i forhold til personer med en lang videregående uddannelse.

Faglærte i Nordjylland: Fremskrevet udbud og efterspørgsel

Note: Udbud = arbejdsstyrken/efterspørgsel = beskæftigede i virksomhederne.

Kilde: Region Nordjylland p.b.a COWI (FremKom 3)

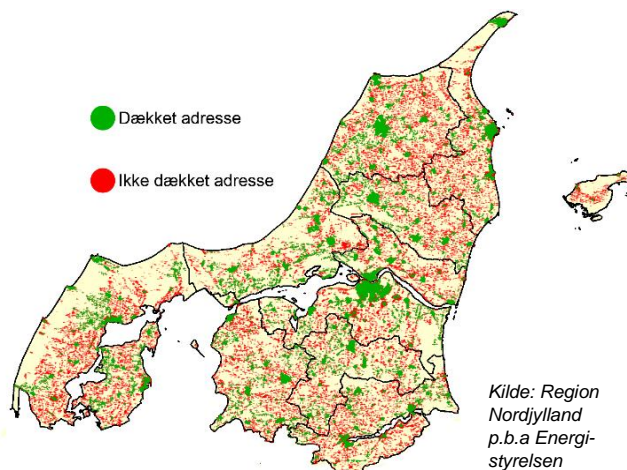
BEDRE MOBILITET: SMART REGION

Smart Region-begrebet dækker over anvendelsen af teknologi, data og partnerskaber til at skabe en balanceret udvikling baseret på bæredygtighed, innovation samt smartere infrastruktur og mobilitet koblet sammen af Smart Cities.

Store huller i den digitale infrastruktur

Det digitale bredbåndsnet er en forudsætning for, at regionens byer med tiden kan komme til at fungere som Smart Cities i en Smart Region. En veludbygget digital infrastruktur er også en forudsætning for alle typer virksomheder og for bosætning og beskæftigelse i hele regionen. Men Nordjylland halter efter resten af landet i forhold til adgang til hurtigt fastnetbredbånd. Det betyder ringere vilkår for erhverv, offentlige myndigheder og borgere. Der er især store huller i yderområderne, hvor adgang til bredbåndsforbindelser har speciel stor betydning, og manglende dækning er med til at hæmme væksten.

Adgang til højhastighedsbredbånd⁶ 2014

ITS som regional frontteknologi

I stedet for fysisk udbygning af infrastrukturen fokuserer den Smarte Region på udnyttelsen af den allerede tilgængelige infrastruktur ved anvendelse af Intelligente Transport Systemer (ITS). Nordjylland har en lang tradition for at ligge i front med afprøvning og indførelse af nye ITS systemer, og der er gennem de seneste ti år investeret 150-200 mio. kr. i ITS-projekter i Nordjylland, specielt i Aalborg-området. Nordjyllands Trafikselskab har gennem 15 år har været hjemsted for trafiksekskabernes udviklingsfunktion, og er sammen med Movia førende på området med de mest avancerede ITS-systemer i Danmark.

De vigtigste ITS-projekter i Nordjylland

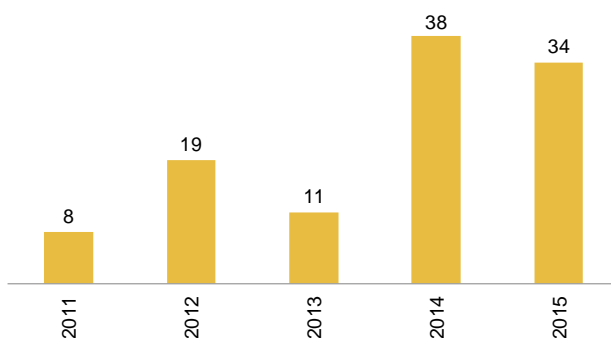
2000-2001	INFATI (4 mio. kr.) - Intelligent Farttilpasning
2002-2006	Vivaldi (42 mio. kr.) - ITS systemer i bl.a. Kollektiv trafik
2006-2009	Spar på farten (13 mio. kr.) - Intelligent Farttilpasning og incitamenter
2007	Den europæiske ITS Kongres (10 mio. kr.) - Præsentation af den nyeste ITS udvikling
2008-2012	ARCHIMEDES- CIVITAS (60 mio. kr.) - Vifte af tiltag omkring bæredygtig transport og ITS
2010-2011	ITS Ved Limfjordstunnelen (50 mio. kr.) - Udbygning af ITS på statsvejnettet
2010-2013	ITS Platformprojektet (35 mio. kr.) - Platform til håndtering af data s fra flåder af biler
2011-2012	Rejsetidsprojekt (9 mio. kr.) - Kamerabaseret registrering af rejsetider i Aalborg området
2001-2013	Forsøg med anvendelse af Bluetooth-teknologi til trafikmålinger
2012-2015	Mobinet (5 mio. kr.) - del af stort EU-projekt til udvikling og test af informationssystem for biler

Kilde: Region Nordjylland

... med forskning i høj klasse

Både Aalborg Universitet og en lang række virksomheder har stor viden og kapacitet, som danner udgangspunkt for det videre arbejde med ITS-løsninger og Smart Region. Udover CITS⁷ har Universitetet for nyligt åbnet et nyt stort forskningscenter⁸, som skal samle den stærkeste forskning inden for "Smart"-tankegangen. Centret er et samarbejde mellem internationalt førende forskere, danske og internationale virksomheder og offentlige myndigheder om forskning inden for IT-strukturer i fremtidens smarte samfund.

Antal forskningspublikationer fra CITS

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Aalborg Universitets forskningsportal

⁶ Teoretisk mulighed for mindst 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload

⁷ Center for Intelligente Transport Systemer

⁸ "DiCyPS": Center for Data-Intensive Cyber-Physical Systems

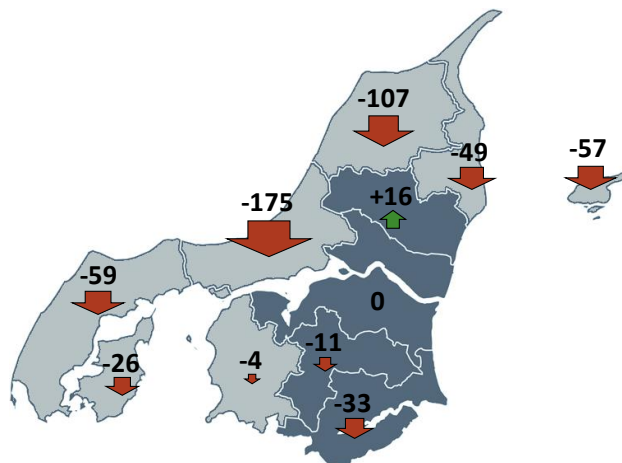
STØRRE ATTRAKTIVITET: TURISME OG OPLEVELSER

Turisme og oplevelse er et vigtigt nordjysk erhverv og spiller især en vigtig rolle i yderområderne. De nordjyske ligger primært i kystferieturismen, men turismeproduktet spænder bredt.

Færre turister besøger Nordjylland

Antallet af overnattende turister i Nordjylland er faldet de seneste år fra 20,9 mio. i 2011 til 20,4 mio. i 2013. Samme tendens genfindes i de øvrige vstdanske regioner, men i mindre grad. Tilbagegangen i nordjysk turisme kan overvejende tilskrives et fald i antallet af tyske sommerhusgæster og et fald i danske campingturister. Tilsammen udgør de to grupper 86 % af den samlede tilbagegang i antallet af overnatninger i regionen. Faldet ses tydeligst i yderområdekommunerne. Her er antallet af overnatninger samlet set er gået tilbage med 3,5 %, mod bare 0,4 % i regionens ikke-yderområder. Foreløbige opgørelser indikerer dog en vis stigning i sommerhusovernatningerne i Nordjylland i 2014 og 2015. Specielt forhåndsbookingerne for 2016 viser positive takter.

Udvikling i antal overnatninger (1.000 stk.), 2011 til 2013 – fordelt på kommuner

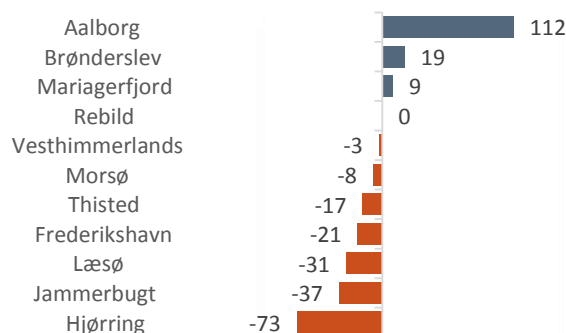

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning og VisitDenmark

... men erhvervsturismen redder indtjeningen

Den indtjening der mistes på baggrund af de færre overnatninger 2011 til 2013, opvejes i nogen udstrækning af en lille stigning i danske forretningsrejsende på bare ca. 19.000 overnatninger. Det skyldes, at disse har et langt højere, og stigende, døgnforbrug. Isoleret set bidrager de med en stigning i omsætning på 123 mio. kr., mens nedgangen i ferieturismen "kun" har betydet et tab på 172 mio. kr. Desværre, men ikke overraskende, har yderområderne ikke andel i væksten.

Udvikling i indkomst fra turisme 2011 til 2013 (mio. kr.)

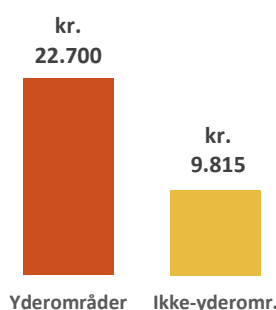
Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning

Investeringer peger i den rigtige retning

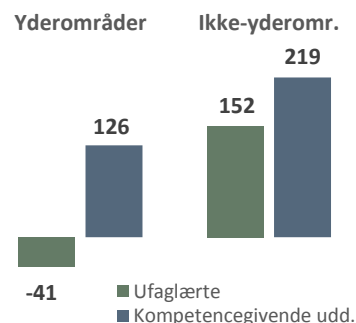
Et skift i retning af et turismeprodukt som i højere grad fokuserer på højindkomst-nicher kræver investeringer i kapital og arbejdskraft.

Som det ses af figurene til højre, lader det heldigvis til at det nordjyske turismeerhverv i yderområderne har investeret betydeligt de senere år – både i bygninger, og inventar mv. og i bedre uddannet arbejdskraft.

Investering per ansat i turismebrancher (gnsn. 2011-13)

Udvikling i antal ansatte i turismebrancher (2011-13)

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Center for Regional- og Turismeforskning

Turisters overnatninger inkluderer både forretnings- og ferieturister. Ud over overnattende gæster inkluderes også endagsturister, der hver tæller som én "overnatning". Overnatningstallet beskriver således det samlede antal "turist-døgn".

Turisters døgnforbrug er opgjort på baggrund af spørgeskemabesvarelser og henføres til overnatningsstedet. Det kan derfor formodes at turismeforbruget i yderområderne er kunstigt højt, fordi en del af forbruget reelt finder sted i fx Aalborg.

STØRRE ATTRAKTIVITET: GRØN REGION

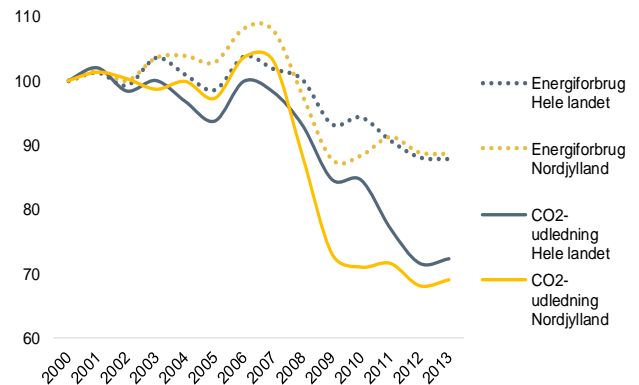
Vækstforum Nordjylland arbejder for grøn omstilling og for at nordjyske virksomhederne kan udnytte Regionens potentialer inden for grøn energi og klima.

Nordjyske virksomheder er blevet grønnere

Selvom det samlede energiforbrug er faldende, har Nordjylland stadig Danmarks højeste energiforbrug når det opgøres per indbygger. Bag dette tal gemmer sig en erhvervsstruktur med meget landbrug og industri, som begge er storforbrugere af energi. Alene industrien står for 41 pct. af de virksomheders energiforbrug.

Alligevel er det lykkedes nordjyske erhverv at flytte sig i en mere klimavenlig retning ved at reducere sit energiforbrug og samtidig bringe CO₂-udledningen kraftigt ned. Det er især industrien, der har trukket i denne mere klimavenlige retning.

Erhvervenes energiforbrug og CO₂-udledning

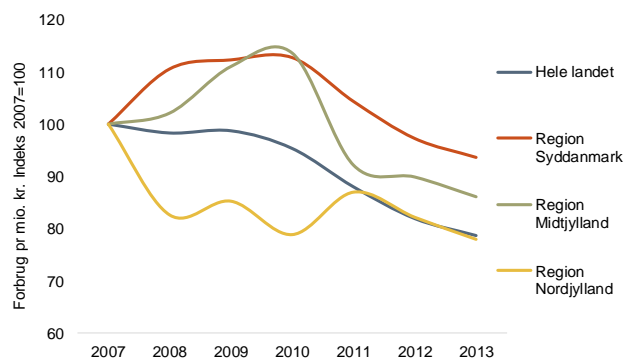
Indeks 2000=100. Energiforbrug er bruttoenergiforbruget for erhverv.
Kilde: Region Nordjylland p.b.a Region Syddanmark

... men ikke på bekostning af indtjeningen

En årsag til CO₂-reduktionen er, at erhvervene får en større del af sit energiforbrug dækket fra vedvarende kilder. I 2010 var 26 pct. af energien klimavenlig, i dag er det 33 pct. I dette tal ligger der en fordobling i industriens brug af vedvarende energi ift. energiformer.

Særligt interessant er det, at industriens faldende energiforbrug ikke er sket på bekostning af det økonomiske. Industrien formår derimod at bruge mindre energi til at producere det samme, og er dermed blevet mere energieffektive.

Energieffektivitet: Udviklingen i industriens brutto-energiforbrug per mio. kr. bruttoværditilvækst

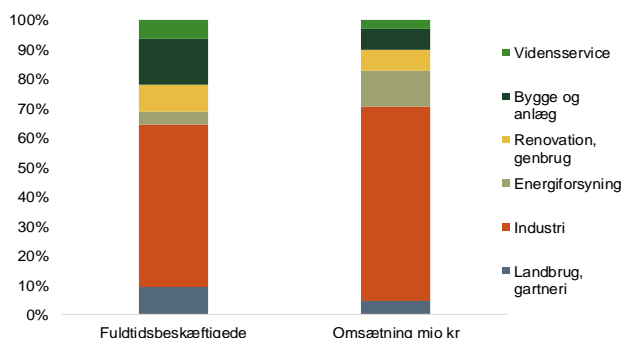
Kilde: Region Nordjylland p.b.a Region Syddanmark

Grønne varer og tjenester skaber 7.000 jobs

Der er 7.000 nordjyske arbejdspladser knyttet til produktion af grønne varer og tjenester. De fleste findes i industrien, der ud over at levere jobs, også genererer en omsætning på 12 mia. kr. Det er især inden for metalindustri og service af maskiner mv., at Nordjylland er specialiseret og står for halvdelen af landets grønne produktion. Brancherne tæller fx maritime virksomheder som Alfa Laval, Bladt og tidligere skibsværfter.

Landbrug, gartneri, energiforsyning og specialiseret bygge-anlæg er andre brancher, hvor nordjyske virksomheder nationalt har en grøn styrkeposition.

Grøn beskæftigelse og omsætning i Nordjylland. Branchers andel af nordjysk grøn produktion.

Kilde: Region Nordjylland p.b.a Region Syddanmark